

Vergaderjaar 2006–2007

30 861

Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika inzake de verwerking en overdracht van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) door luchtvaartmaatschappijen aan het ministerie van Binnenlandse Veiligheid van de Verenigde Staten van Amerika

Nr. 5

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 juli 2007

In vervolg op onze brief van 16 februari 2007 (Kamerstukken II, vergaderjaar 2006–2007, 30 861, nr. 4) berichten wij u het volgende.

Op 27 juni jl. hebben het voorzitterschap en de Commissie namens de Europese Unie (EU) een akkoord bereikt met de Verenigde Staten over een nieuwe (concept-)overeenkomst inzake de verwerking en overdracht van persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens) door luchtvaartmaatschappijen aan het ministerie van Binnenlandse Veiligheid van de Verenigde Staten van Amerika. Een dergelijke nieuwe overeenkomst over de verwerking en overdracht van PNR-gegevens is noodzakelijk omdat de geldigheid van de huidige interim-PNR-overeenkomst afloopt op 31 juli 2007. Tevens is een akkoord bereikt over een bijbehorende briefwisseling tussen de VS en de EU.

In de bijeenkomst van het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (Coreper) van vrijdag 29 juni jl. is overeenstemming bereikt over de uitonderhandelde concept-overeenkomst. Het Raadsbesluit tot machtiging van het voorzitterschap tot ondertekening namens de EU van de overeenkomst met de Verenigde Staten ligt voor in een van de eerstvolgende Raadsvergaderingen, waarschijnlijk op 13 juli a.s.

De (concept)teksten van het akkoord, van de brief van de Verenigde Staten aan de Europese Unie, waarin wordt uiteengezet welk belang de Verenigde Staten hechten aan de bescherming van en de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens van passagiers, alsmede van de brief van de Europese Unie waarin deze kennis neemt van de Amerikaanse brief, die één geheel vormen, doen wij bij deze ter kennisneming aan u toekomen.¹

De concept-overeenkomst bevat de volgende essentiële elementen:

- een looptijd van zeven jaar;
- de brief van de Verenigde Staten met «assurances (waarborgen)» met

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

- betrekking tot de bescherming van passagiersgegevens en de reactie daarop van de Europese Unie, vormen de basis voor de overeenkomst en maken hiervan integraal deel uit;
- wederkerigheid is het uitgangspunt van de concept-overeenkomst. Echter aangezien de Europese Unie (nog) niet beschikt over een Europees PNR-systeem, wordt hieraan in de praktijk (nog) geen invulling gegeven;
 - bewaartermijnen: zeven jaar, vervolgens worden de gegevens gedurende een periode van acht jaar als niet-operationele («slapende»), beperkt toegankelijke gegevens bewaard;
 - doelbinding: bestrijding terrorisme, grensoverschrijdende ernstige misdaad, inclusief georganiseerde misdaad, alsmede «*flights from warrants/custody*» voor deze misdrijven/het ontvluchten van hechtenis in verband met deze misdrijven;
 - de Amerikaanse rechtshandhavingdiensten belast met «*law enforcement*», «*public security*» en «*counter-terrorism*» hebben in concrete zaken toegang; doorgifte geschiedt uitsluitend aan overheidsinstanties van de Verenigde Staten die voor de uitoefening van hun functie PNR-gegevens nodig hebben met het oog op het voorkomen en bestrijden van terrorisme, grensoverschrijdende ernstige misdaad, inclusief georganiseerde misdaad, alsmede «*flights from warrants/custody*» voor deze misdrijven/het ontvluchten van hechtenis in verband met deze misdrijven (zie nader onderdeel II van de brief van de Verenigde Staten).
 - gegevensbescherming in de Verenigde Staten conform Amerikaans recht, gekoppeld aan een bepaling dat de Verenigde Staten niet gedwongen zullen worden tot een zwaarder gegevensbeschermingsregime dan een eventueel in Europa geldend systeem;
 - «*sensitive data* (gevoelige/bijzondere gegevens)», zoals gegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras of politieke gezindheid (zie pagina 9, eerste alinea, van de brief van de Verenigde Staten), mogen niet worden gebruikt en worden onmiddellijk vernietigd; in noodsituaties (= «*where the life of a data subject or of others could be imperilled or seriously impaired*») mogen deze gevoelige gegevens echter wel gebruikt worden.
 - doorgifte uitsluitend aan derde landen met een met het Amerikaanse regime vergelijkbaar (PNR)privacybeschermingsregime, met uitzondering van noodsituaties;
 - overgang naar een «*push-systeem*» per 1 januari 2008, dat wil zeggen dat de luchtvaartmaatschappijen de gegevens naar de Verenigde Staten sturen en dat de Verenigde Staten deze gegevens niet langer uit de databanken van de luchtvaartmaatschappijen in de EU kunnen halen (huidige «*pull-systeem*»);
 - de lijst met passagiersgegevens bevat minder items zij het dat dit niet vanzelf leidt tot minder gegevens; een categorie API-gegevens (Advance Passenger Information; API-gegevens zijn in essentie paspoort- en ticketgegevens die bij de check-in worden geregistreerd om de immigratiecontrole op de plaats van bestemming te bespoedigen) is toegevoegd;
 - gegevens worden 72 uur voor vertrek doorgegeven, om eerdere doorgifte kan in bijzondere gevallen worden gevraagd;
 - informatie-verstrekking aan passagiers over PNR;
 - een evaluatie(review)bepaling, welke nog nader dient te worden ingevuld.

Evenals bij voorgaande gelegenheden bleek het verre van eenvoudig overeenstemming te bereiken over een concept-tekst voor een nieuw PNR-akkoord. De Europese inzet tijdens de onderhandelingen was om een akkoord te sluiten dat inhoudelijk zou overeenkomen met de voorgaande overeenkomsten. In bovengenoemde brief van 16 februari 2007 infor-

meerden wij u over het mandaat en de bijbehorende richtsnoeren voor de onderhandelingen.

De Europese Unie heeft er in de onderhandelingen in het bijzonder op gelet dat ook onder de concept-overeenkomst een adequaat niveau van gegevensbescherming zou worden gerealiseerd. De uitonderhandelde concept-tekst komt inhoudelijk in belangrijke mate overeen met voorgaande overeenkomsten tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten. Wij zijn al met al van oordeel dat de onderhandelingen zijn uitmond in een uitgebalanceerde concept-overeenkomst, die naar ons oordeel voldoet aan de eerder genoemde richtsnoeren en dan ook een goed onderhandelingsresultaat van het Duitse voorzitterschap en de Commissie vormt.

Ingevolge het bepaalde in artikel 15, eerste lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, bestaat de mogelijkheid verdragen voorlopig toe te passen voorafgaande aan de inwerkingtreding van dat verdrag. De overeenkomst zal vanaf de ondertekening ervan op voorlopige basis worden toegepast en treedt pas in werking wanneer de lidstaten, die hebben aangegeven hun nationale goedkeuringsprocedure te moeten doorlopen, dat gedaan zullen hebben. De overeenkomst behoeft in Nederland parlementaire goedkeuring. Nederland zal daarom in de Raad op basis van artikel 24, vijfde lid, van het EU-Verdrag, een verklaring afleggen dat het zijn grondwettelijke procedures moet doorlopen.

De Minister van Buitenlandse Zaken zal, met het oog op de goedkeuringsprocedure en de voorlopige toepassing, het parlement spoedig na de ondertekening van het akkoord hiervan op de hoogte brengen. Voorts zal de tekst van deze overeenkomst in het Tractatenblad worden gepubliceerd.

Zoals u tijdens het algemeen overleg inzake de internationale gegevensuitwisseling op 31 mei jl. is toegezegd, zult u binnenkort nader schriftelijk informatie ontvangen, onder andere over de met de uitwisseling van passagiersgegevens gemoeide kosten.

Mede gezien het belang van de nieuwe overeenkomst zijn wij uiteraard gaarne beschikbaar voor een nadere inhoudelijke gedachtenwisseling over de onderhavige overeenkomst.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans